

**VIŠI PRIVREDNI SUD
BANJA LUKA**

**AKTUELNA PITANJA
IZ PRAKSE PRIVREDNIH SUDOVA
REPUBLIKE SRPSKE**

***Radni materijal za seminar
(pitanja sa odgovorima)***

Banja Luka, novembar 2022. godine

S a d r Ź a j

	Broj pitanja	Str.
I. PARNIČNI POSTUPAK	1-8	1
II. IZVRŠNI POSTUPAK	9-20	7
III. STEČAJ I LIKVIDACIJA	21-26	19

U tekstu se često koriste sljedeće skraćenice:

- ZPP: Zakon o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13),
- ZIP: Zakon o izvršnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14, 5/17 i 66/18),
- ZOO: Zakon o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04),
- ZS: Zakon o stečaju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 16/16),
- ZSP: Zakon o stečajnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 67/02, 77/02, 38/03, 96/03, 68/07, 12/10 i 16/10),
- ZRPS: Zakon o registraciji poslovnih subjekata (“Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 67/13, 15/16 i 84/19),
- ZPD: Zakona o privrednim društvima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 127/08, 57/09, 100/11, 67/13 i 100/17),
- VPS: Viši privredni sud,
- OPS: okružni privredni sud.

I. PARNIČNI POSTUPAK

1. Pitanje: Mjesna nadležnost suda za utvrđivanja prava svojine na nekretnini kada je stranka u stečaju (član 42. i 45. ZPP) - OPS DO

Koji sud je mjesno nadležan za utvrđivanja prava svojine na nekretnini kada je stranka u postupku pravno lice u stečaju, a stečaj provodi sud koji nije mjesno nadležan za odlučivanje o nekretninama koje se nalaze na području drugog suda, a tužba je podnesena nakon otvaranja stečajnog postupka i pokrenuo ju je stečajni dužnik.

Odgovor:

Odredbom člana 45. ZPP propisana je isključiva mjesna nadležnost za suđenje u sporovima koji nastaju u toku i povodom sudskog ili administrativnog izvršnog postupka, odnosno u toku i povodom stečajnog postupka, te određeno da je mjesno isključivo nadležan sud na čije se području nalazi sud koji sprovodi izvršni, odnosno stečajni postupak, odnosno sud na čijem se području sprovodi administrativno izvršenje.

*Ovo iz razloga što je u odredbama Zakona o stečaju propisano koji sud je stvarno i mjesno nadležan za sporove koji proističu ili su u vezi sa stečajem, a pošto se radi o *lex specialis*, isti ima prednost u primjeni.*

U konkretnom slučaju je prije podnošenja tužbe nad strankom bio otvoren stečajni postupak, pa za nadležnost suda su relevantne činjenice koje su postojale u vrijeme kada je parnica počela teći.

Iz sadržaja pitanja proizlazi da je nad strankom (ne zna se je li tužilac ili tuženi) bio otvoren stečaj i da se predmetni spor vodio u toku i povodom stečajnog postupka, pa je saglasno odredbi člana 45. ZPP u takvoj situaciji nadležan sud kod koga se vodi stečajni postupak.

2. Pitanje: Povlačenje tužbe nakon donošenja presude zbog propuštanja (član 59. ZPP) - OPS DO

Šta uraditi kada tužilac povuče tužbu nakon donošenja presude zbog propuštanja, prije njene pravosnažnosti, a tuženi se ne izjasni da li je saglasan sa povlačenjem u smislu odredbe člana 13. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Sl. glasnik RS“ br. 61/13), kojom je dopunjena odredba člana 59. Zakona o parničnom postupku, a kojom je predviđeno da tužilac može tužbu povući uz izričit pristanak tuženog i nakon zaključenja glavne rasprave do pravosnažnosti odluke kojom se postupak pred prvostepenim sudom završava.

Odgovor:

Prema odredbi člana 59. ZPP tužba se uz izričiti pristanak tuženog može povući i nakon zaključenja glavne rasprave do pravosnažnosti odluke kojom se postupak pred prvostepenim sudom dovršava. U tom slučaju tuženi svoj zahtjev za naknadu troškova postupka mora postaviti najkasnije u svojoj saglasnosti za povlačenje tužbe (stav 2.); ako u slučaju iz stava 2. ovog člana dođe do povlačenja tužbe prije nego što je prvostepeni sud donio odluku, odnosno prije nego što je ona povodom žalbe dostavljena drugostepenom sudu, prvostepeni sud će rješenjem utvrditi da je tužba povučena, odnosno rješenjem utvrditi da je tužba povučena i da je presuda bez pravnog dejstva, a istim će rješenjem sud odlučiti i o zahtjevu tuženog za naknadu troškova postupka (stav 3.); ako dođe do povlačenja tužbe pred prvostepenim sudom nakon donošenja prvostepene odluke, dok je postupak povodom žalbe u toku pred drugostepenim sudom, prvostepeni sud će odmah obavijestiti drugostepeni sud da je tužba povučena (stav 4.).

Mišljenja smo da u konkretnom slučaju prvostepeni sud treba da postupa u skladu sa odredbom člana 59. stav 3. ZPP, koja jasno kaže da će sud rješenjem utvrditi da je tužba povučena, odnosno rješenjem utvrditi da je tužba povučena i da je presuda bez pravnog dejstva, a tako će odlučiti u situaciji: ako do povlačenja tužbe dođe prije nego što je prvostepeni sud donio odluku i u situaciji prije nego što je ona povodom žalbe dostavljena drugostepenom sudu (kao što je situacija navedena u postavljenom pitanju), ali mora postojati izričiti pristanak tuženog za povlačenje tužbe.

3. Pitanje: Predmet sudskog poravnanja (član 65, 86-93. ZPP) - OPS IS

Da li se može sudskim poravnanjem obuhvatiti i pravni posao stranaka koji nije bio obuhvaćen konkretnim tužbenim zahtjevom?

Odgovor:

Prema odredbi člana 89. ZPP sudsko poravnanje može da se odnosi na cijeli tužbeni zahtjev ili na jedan njegov dio (stav 1.); pred sudom se ne može zaključiti poravnanje u pogledu zahtjeva kojima stranke ne mogu raspolagati (stav 2.).

Odredbom člana 93. ZPP je propisano da će sud u toku cijelog postupka po službenoj dužnosti paziti da li se vodi parnica o predmetu o kome je ranije bilo zaključeno sudsko poravnanje i ako utvrdi da se parnica vodi o predmetu o kome je zaključeno sudsko poravnanje, odbaciće tužbu.

Dakle, predmet sudske nagodbe može biti cijeli tužbeni zahtjev ili samo jedan njegov dio, odnosno samo jedan od više postavljenih zahtjeva, a u dijelu o kojem se stranke nisu nagodile, parnica se nastavlja.

Predmet sudske nagodbe ne može biti pravni posao koji nije obuhvaćen tužbenim zahtjevom.

4. Pitanje: Paricioni rok u slučaju odustanka tuženog od žalbe prije donošenja drugostepene odluke (član 179. ZPP) - OPS DO

Kako odrediti izvršnost odluke u odnosu na paricioni rok iz prvostepene odluke, ako je tuženi kao žalilac odustao od žalbe prije donošenja drugostepene odluke, pa sud slijedom toga donese rješenje da je tuženi odustao od žalbe, odnosno od kada cijeliti da počinje da teče paricioni rok, da li od dana donošenja navedenog rješenja drugostepenog suda, dana uručenja tog rješenja tuženom koji je obavezan na ispunjenje ili ga računati kao da žalbe nije ni bilo.

Odgovor:

Paricioni rok treba računati od prvog narednog dana od dana prijema rješenja drugostepenog suda kojim se utvrđuje odustanak od žalbe, a shodno odredbi člana 179. Zakona o parničnom postupku, te u skladu sa Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Ukoliko bi se isto određivalo prije nego što stranka sazna za odluku o odustanku, moglo bi doći do povrede prava na pristup stranke sudu.

5. Pitanje: Izreka presude kod spajanja parnica (član 191. stav 4. ZPP) - OPS IS

U situaciji kada su spojene dvije parnice, kako bi glasila izreka kada treba donijeti po jednoj presudu zbog propuštanja a po drugoj presudu na osnovu odricanja?

Odgovor:

Odredbom člana 182. stav 1. ZPP propisano je da kad tuženi, kome je uredno dostavljena tužba u kojoj je tužilac predložio donošenje presude zbog propuštanja, ne dostavi pismeni odgovor na tužbu u zakonskom roku, sud će donijeti presudu kojom se usvaja tužbeni zahtjev (presuda zbog propuštanja), osim ako je tužbeni zahtjev očigledno neosnovan.

Odredbom člana 181. stav 1. ZPP propisano je da ako se tužilac do zaključenja glavne rasprave odrekne tužbenog zahtjeva, sud će bez daljeg raspravljanja donijeti presudu kojom se odbija tužbeni zahtjev (presuda na osnovu odricanja).

Iz gore navedenih odredbi proizilazi da će prvostepeni sud presudom zbog propuštanja usvojiti tužbeni zahtjev tužioca, a presudom zbog odricanja odbiti tužbeni zahtjev tužioca, jer se isti odrekao tužbenog zahtjeva.

Sud odlučuje presudom ispod koje može stajati: „zbog propuštanja i zbog odricanja“, a sud neće pogriješiti ako samo označi „presuda“.

6. Pitanje: Izostanak predlagača sa ročišta povodom prijedloga za ponavljanje postupka (član 258. ZPP) - OPS IS

Kako će postupiti sud u slučaju da predlagač ne dođe na ročište povodom prijedloga za ponavljanje postupka?

Odgovor:

O prijedlogu za ponavljanje postupka odlučuje drugostepeni i to sudija pojedinac koji nije učestvovao u donošenju drugostepene odluke u ranijem postupku (član 258. ZPP).

Odredbom člana 262. ZPP propisano je da drugostepeni sud odlučuje o prijedlogu za ponavljanje postupka, po pravilu, bez održavanja rasprave. Ako sud ocijeni da je održavanje rasprave neophodno postupiće u skladu sa odredbama člana 218. do 220. ovog zakona.

U skladu sa odredbom člana 218. stav 2. ZPP, ako sa rasprave izostane žalilac, rasprava se neće održati, a odluka će se donijeti na osnovu navoda žalbe i odgovora na žalbu.

Analogno odredbi člana 218. stav 2. ZPP, ako drugostepeni sud odluči da o prijedlogu za ponavljanje postupka održi raspravu, na koju se ne odazove predlagač, rasprava se neće održati, a sud će donijeti odluku na osnovu navoda iz prijedloga za ponavljanje postupka i odgovora na taj prijedlog.

7. Pitanje: Otkaz punomoći nedostupnom tužiocu (član 310. ZPP) - OPS DO

Šta uraditi ako punomoćnik advokat u toku postupka obavijesti sud da otkazuje punomoć tužiocu, jer ne može s njim stupiti u kontakt, a posebno u situaciji ako sud nema adresu tužioca ili ako je tužilac sa sjedištem u inostranstvu, a tužiocu je trebalo dostaviti rješenje o zakazivanju ročišta, koje je punomoćnik uz obavijest o otkazu punomoći vratio sudu, te u slučaju da je tužilac sa sjedištem u inostranstvu, iz kojih sredstava bi sud vršio prevođenje akata koje treba dostavljati tužiocu diplomatskim putem.

Odgovor:

Prema odredbi člana 310. stav 4. ZPP poslije otkaza punomoćja punomoćnik je dužan da još 30 dana vrši radnje za lice koje mu je izdalo punomoćje, ako je potrebno da od njega otkloni kakvu štetu koja bi u to vrijeme mogla nastati.

U skladu sa navedenom odredbom punomoćnik nema obavezu da u pomenutom roku preduzima sve procesne radnje, već samo one čije bi propuštanje za stranku moglo proizvesti štetne posljedice, kao npr. propuštanje roka za izjavljivanje pravnog lijeka, izostanak sa ročišta, propuštanje roka za podnošenje odgovora na tužbu, kao i propuštanje drugih, takozvanih prekluzivnih rokova.

Dakle, sud je u obavezi da dostavi rješenje o zakazivanju ročišta tužiocu putem njegovog punomoćnika, jer se radi o procesnoj radnji za čije bi propuštanje stranka mogla imati štetne posljedice.

U vezi sa ovim pitanjem takođe treba imati u vidu da ZPP u članu 334. stav 2. izričito propisuje da podnesci moraju biti razumljivi i da moraju sadržavati sve ono što je potrebno da bi se po njima moglo postupiti, a naročito treba da sadrže, pored ostalog, prebivalište ili boravište, odnosno sjedište stranaka, njihovih zakonskih zastupnika i punomoćnika ako ih imaju.

Prema člann 336. ZPP, ako je podnesak nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, sud će podnosiocu podnesak vratiti radi ispravke ili dopune, uz navode šta treba ispraviti ili dopuniti i odrediti rok za ispravku ili dopunu podneska, koji ne može biti duži od osam dana (stav 1.), te će se smatrati da je podnesak povučen ako ne bude vraćen sudu u određenom roku, a ako bude vraćen bez ispravke, odnosno dopune, odbaciće se (stav 3).

Pored toga, prema članu 353. stav 1. ZPP, tužilac ili njegov zastupnik koji se nalaze u inostranstvu, a nemaju punomoćnika u BiH, dužni su već prilikom podnošenja tužbe imenovati punomoćnika za primanje pismena u Bosni i Hercegovini. Ako oni tako ne postupe, sud će ih pozvati da u određenom roku imenuju punomoćnika za primanje pismena, uz upozorenje da će u suprotnom sud tužbu odbaciti.

Smatramo da se primjenom navedenih zakonskih odredbi, kao i dostavljanjem putem oglasne table suda u slučaju neobavještanja suda o promjeni adrese, u skladu sa članom 352. stav 5.-7. ZPP, mogu izbjeći situacije iz postavljenog pitanja.

8. Pitanje: Urednost inicijalnog akta i posljedice nepostupanja po nalogu suda (član 334. i 336. ZPP) - OPS IS

Da li inicijalni akti (tužbe i prijedlozi) moraju sadržavati sve propisano odredbom člana 334. ZPP, odnosno da li pored naziva pravne osobe mora biti navedeno i ime i prezime zakonskog zastupnika?

Kada sud primi inicijalni akt i kada u istom nema taj podatak, da li je sud u obvezi pozvati podnosioca (tužioca ili tražioca izvršenja) da uredi podnesak u tom smislu?

Ako je sud već pozvao tužioca ili tražioca izvršenja da uredi tužbu ili prijedlog u tom smislu (da označi zakonskog zastupnika stranaka) i upozorio ga na posljedice nepostupanja, a on ne postupi po tom nalogu suda u ostavljenom roku, ima li sud ovlaštenje samo zbog tog nedostatka (nije naveden zakonski zastupnik stranaka) taj podnesak odbaciti ili smatrati ga povučenim (u ovisnosti o (ne)postupanju i upozorenju suda)?

Odgovor:

Odredbom člana 53. stav 1. ZPP propisano je da tužba mora da sadrži: određen zahtjev u pogledu glavne stvari i sporednih traženja (tužbeni zahtjev), činjenice na kojima tužilac zasniva

tužbeni zahtjev, dokaze kojima se utvrđuju ove činjenice, naznačenje vrijednosti spora i druge podatke koje u skladu sa odredbom člana 334. ovog zakona mora da ima svaki podnesak.

Odredbom člana 334. ZPP propisano je:

„Tužba, odgovor na tužbu, protivtužba, odgovor na protivtužbu, pravni lijekovi i druge izjave, prijedlozi i saopštenja koji se daju van rasprave podnose se pismeno (podnesci). Uslov pismene forme ispunjavaju i podnesci upućeni telegramom, telefaksom ili elektronskom poštom. Ovakvi podnesci se smatraju potpisanim, ako je u njima označen pošiljalac.

Podnesci moraju biti razumljivi i moraju sadržavati sve ono što je potrebno da bi se po njima moglo postupiti. Oni naročito treba da sadrže: označenje suda, ime i prezime, odnosno naziv pravnog lica, prebivalište ili boravište, odnosno sjedište stranaka, njihovih zakonskih zastupnika i punomoćnika ako ih imaju, predmet spora, sadržinu izjave i potpis podnosioca.

Ako izjava sadrži kakav zahtjev, stranka treba u podnesku da navede činjenice i dokaze na kojima zasniva zahtjev.

Podnesci koji se dostavljaju elektronskom poštom moraju biti ovjereni kvalifikovanim elektronskim potpisom.

Podnesci sa priložima koji se dostavljaju protivnoj stranci, predaju se sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i protivnu stranku“.

Odredbom člana 336. ZPP propisano je:

„Ako je podnesak nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, sud će podnosiocu podnesak vratiti radi ispravke ili dopune, uz navode šta treba ispraviti ili dopuniti i odrediti rok za ispravku ili dopunu podneska, koji ne može biti duži od osam dana.

Ako podnesak vezan za rok bude ispravljen, odnosno dopunjen i predat sudu u roku određenom za dopunu ili ispravku, smatraće se da je podnjet sudu onog dana kad je prvi put bio podnjet.

Smatraće se da je podnesak povučen ako ne bude vraćen sudu u određenom roku, a ako bude vraćen bez ispravke, odnosno dopune, odbaciće se.

Ako podnesci ili prilozi nisu podnjeti u dovoljnom broju primjeraka, sud će pozvati podnosioca da ih u određenom roku podnese. Ako podnosilac ne postupi po ovom nalogu, sud će podnesak odbaciti“.

Prema odredbi člana 36. stav 1. ZIP, prijedlog za izvršenje mora sadržavati zahtjev za izvršenje u kojem će biti naznačena izvršna ili vjerodostojna isprava na osnovu koje se traži izvršenje, tražilac izvršenja i izvršenik, potraživanje čije se ostvarenje traži, sredstvo kojim izvršenje treba sprovesti, predmet izvršenja ako je poznat, kao i druge podatke koji su potrebni za sprovođenje izvršenja.

Odredbom člana 334. stav 2. ZPP je okvirno određeno šta svaki podnesak treba da sadrži da bi se po njemu moglo postupati. Uglavnom se to odnosi na podatke koji upućuju o kojem se sudu radi, o strankama i njihovim zastupnicima i o predmetu spora, jasna sadržina izjave koja se podneskom saopštava sudu, potpis stranke ili njenog zakonskog zastupnika, činjenice na kojima se zahtjev zasniva, dokazi kao i sam zahtjev u pogledu pravnog osnova. Dakle, podnesak treba da bude razumljiv da bi se po njemu moglo postupati. Ako je podnesak nerazumljiv, u skladu sa odredbom člana 336. ZPP sud je dužan da podnosiocu podnesak vrati

da ga ispravi ili dopuni uz jasne upute šta treba ispraviti ili dopuniti i zakon je odredio rok koji ne može biti duži od 8 dana.

Postavlja se pitanje da li je sud dužan da vrati podnosiocu tužbu ili prijedlog za izvršenje da bi se naznačio zakonski zastupnik stranke, te da li se takav podnesak može odbaciti ili se smatrati povučenim, ako podnosilac ne postupi u određenom roku.

Navođenje zakonskog zastupnika ili punomoćnika stranke jeste predviđeno kao podatak koji podnesak treba da sadrži, ali ako podnesak sadrži sve ostale podatke propisane gore navedenim odredbama zakona, ne bi trebalo tužbu ili prijedlog za izvršenje vraćati strankama, samo da bi naveli ko je zakonski zastupnik tužioca ili tuženog. Taj podatak po našem mišljenju se može otkloniti na pripremnom ročištu.

Pored toga i punomoć za zastupanje može samo da potpiše zakonski zastupnik, pa ako je uz tužbu dostavljena i punomoć, sud već raspolaže sa podatkom ko je zakonski zastupnik stranke i njen punomoćnik.

Međutim, ako je sud vratio tužiocu ili tražiocu izvršenja da uredi tužbu ili prijedlog radi označavanja zakonskog zastupnika stranaka, pa isti ne postupe po nalogu suda, u tom slučaju slijedi sankcija koja je predviđena odredbom člana 336. stav 3. ZPP.

Odredbom člana 53. ZPP propisani su obavezni elementi koje tužba mora da sadrži, pa ukoliko tužba ne sadrži jedan od ovih elemenata, sud će pri prethodnom ispitivanju tužbe pozvati tužioca da nedostatke otkloni, a u protivnom će tužbu odbaciti (član član 67. stav 1. tačka 8. i član 336. stav 3. ZPP).

Stoga je potrebno da sud prilikom prethodnog ispitivanja tužbe vodi računa iz kojih razloga vraća tužbu ili predlog za izvršenje podnosiocu na ispravku ili dopunu.

II. IZVRŠNI POSTUPAK

9. Pitanje: Nadležnost za određivanje i sprovođenje izvršenja (član 4. ZIP) - OPS IS

Kako će postupiti okružni privredni sud kojem su izvršni predmeti dostavljeni na nadležnost, a ni rješenja o izvršenju ni poduzete radnje u tom postupku nisu stavljena van snage? Radi se o velikom broju rješenja osnovnog suda o izvršenju iz 2009. i 2010. godine, a taj sud se tek u 2021. i 2022. godini oglasio stvarno nenadležnim i predmet nakon pravosnažnosti tog rješenja dostavio okružnom privrednom sudu na odlučivanje.

Da li zanemariti tu činjenicu i postupati po prijedlogu za izvršenje kao da nema rješenja o izvršenju i kao da ništa od 2009. godine nije poduzeto u tim predmetima (jer je te radnje poduzimao nenadležan sud),

ili

postupati u predmetu u fazi u kojoj se nalazi, a prema stanju spisa, jer rješenje o izvršenju nije stavljeno van snage i još uvijek egzistira (pa na primjer odlučiti o prigovoru ili dati nalog

**sudskom izvršitelju da poduzima radnje izvršenja ili dostaviti banci na sprovođenje to rješenje o izvršenju koje je donio osnovni sud itd.),
Ili**

predmet vratiti osnovnom sudu koji se nakon deset godina oglasio stvarno nenadležnim da riješi i pitanje rješenja o izvršenju (eventualno da isto stavi van snage) i pitanje svih ostalih poduzetih radnji (u tom postupku istaknute prijedloge i prigovore stranaka, kao i izvršne radnje suda i sudskog izvršitelja ukoliko ih je bilo).

Odgovor:

Kod činjenice da se radi o velikom broju rješenja osnovnog suda o izvršenju iz 2009. i 2010. godine, a privredni sudovi su formirani 2010. godine, potrebno je prije svega utvrditi da li su okružni privredni sudovi uopšte nadležni da postupaju u takvim izvršnim postupcima.

Naime, privredni sudovi formirani su Zakonom o o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj 119/08), a članom 4. tog zakona regulisana je stvarna nadležnost okružnih privrednih sudova, tako što je novim članu 27b. propisano da su nadležni da, pored ostalog, odlučuju: o sprovođenju izvršnog postupka po pravosnažnim presudama privrednih sudova (tačka ž). Novim zakonom o sudovima („Službeni glasnik RS“, broj 37/12), proširena je stvarna nadležnost okružnih privrednih sudova, tako da sada, pored ostalog, odlučuju: o sprovođenju izvršnog postupka po pravosnažnim izvršnim sudskim odlukama privrednih sudova (tačka ž), te o sprovođenju izvršnog postupka po vjerodostojnim ispravama u kojima su obje stranke u postupku pravna lica ili fizička lica koja u svojstvu samostalnog preduzetnika ili u drugom svojstvu obavljaju privrednu ili drugu registrovanu djelatnost u vidu osnovnog ili dopunskog zanimanja i po izvršnim notarskim ispravama u kojima su obje stranke u postupku pravna lica (tačka z).

Zbog toga, a kod činjenice da u dijelu perioda prije pokretanja navedenih izvršnih postupaka nisu postojali privredni sudovi niti njihove odluke, a mogućnost izvršenja na osnovu vjerodostojnih isprava u kojima su obje stranke u postupku pravna lica ... uvedena je tek 2012. godine, treba utvrditi na osnovu čega su pokrenuti ti izvršni postupci i kako je postupio osnovni sud, od čega zavisi dalje postupanje.

Ako je osnovni sud donio rješenja o oglašavanju stvarno nenadležnim, a iz sadržaje predmeta se utvrdi da okružni privredni sud nije stvarno nadležan, potrebno je izazvati sukob nadležnosti, o kojem će odlučiti Vrhovni sud RS,

Ukoliko osnovni sud nije donio rješenja o oglašavanju stvarno nenadležnim, već je navedene predmete dostavio okružnom privrednom sudu samo uz dopis, potrebno ih je na isti način, odnosno uz dopis, vratiti osnovnom sudu radi daljeg postupanja ili donošenja rješenja o oglašavanju stvarno nenadležnim, pri čemu se ne može zanemariti činjenica da već postoje rješenja o izvršenju, koja bi trebalo staviti van snage i ukinuti provedene izvršne radnje.

Takođe, ukoliko to, s obzirom na broj takvih predmeta i godine inicijalnih akata, utiče na ukupne rezultate suda, potrebno je o tome obavijestiti VSTV.

10. Pitanje: Promjena predmeta i sredstva izvršenja (član 8. i 71. ZIP) - OPS PD

Ako je postupak izvršenja obustavljen na pokretnim stvarima izvršenika, te isti nastavljen na novčanim sredstvima – na računu izvršenika na kojem godinama nema priliva sredstava, a u međuvremenu tražilac izvršenja predloži ponovo provođenje izvršenja na pokretnim stvarima, ali na drugoj adresi izvršenika koju je naknadno utvrdio, da li će sud dozvoliti promjenu predmeta i sredstva izvršenja.

Odgovor:

Prema članu 64. ZIP, postupak izvršenja smatra se završenim pravosnažnošću odluke o odbacivanju ili odbijanju izvršnog prijedloga, sprovođenjem izvršne radnje kojom se izvršenje dovršava ili obustavom izvršenja.

U kontekstu činjenica konkretnog pitanja, nema smetnji da se nakon obustave izvršenja na pokretnim stvarima i nemogućnosti izvršenja na sredstvima na računu izvršenika, na prijedlog tražioca izvršenja odredi izvršenje na drugim pokretnim stvarima, na drugoj adresi izvršenika.

11. Pitanje: Dostavljanje zaključka o utvrđivanju imovine nedostupnom izvršeniku (član 10. ZIP) - OPS DO

Šta uraditi kada se dostava za izvršenika zaključka kojim se nalaže da dostavi podatke o imovini izvrši putem oglasne table suda, obzirom da izvršenik nije nađen na adresi sjedišta, odnosno adresi prebivališta, ako se radi o fizičkom licu kao samostalnom poduzetniku i sud ne dobije podatke o imovini od izvršenika, a tražilac izvršenja je prije preciziranja prijedloga i sredstva izvršenja tražio prethodno pribavljanje navedenih podataka.

12. Pitanje: Dostavljanje zaključka o utvrđivanju imovine izvršenika (član 10. ZIP) - OPS PD

Iz stanja spisa proizlazi da je rješenjem o izvršenju dozvoljeno isto na pokretnoj imovini izvršenika. Izlaskom sudskog izvršitelja na lice mjesta nije zatečen izvršenik, kao ni njegove pokretne stvari. Sud je na zahtjev tražioca izvršenja pribavio podatke od nadležnih organa da izvršenik ne posjeduje nepokretnosti, niti motorna vozila. Po Zaključku suda da predloži novi predmet i sredstvo izvršenja, tražilac izvršenja izjavljuje da nije u mogućnosti predložiti isto, ali moli sud da od zakonskog zastupnika traži da dostavi podatke o imovini uz dostavljanje adrese imenovanog u Sarajevu. Sud je više puta pokušao izvršiti dostavljanje zakonskom zastupniku, kao i zaključak o izricanju novčane kazne, ali je očigledno da imenovani izbjegava prijem pismena, iako je uredno obavješten uz dostavljenu obavijest za podizanje. Kako će sud dalje postupiti u navedenom predmetu u cilju okončanja istog?

Odgovor na pitanja br. 11. i 12.:

Ovo pitanje se odnose se na dostavljanje u izvršnom postupku, koje je regulisano u članu 10. ZIP. koji pored ostalog, propisuje da se po pravilima o dostavljanju tužbe iz ZPP dostavlja

rješenje po prijedlogu za izvršenje, rješenje po prigovoru na rješenje o izvršenju, rješenje o izricanju novčane kazne i zaključak iz člana 37. tog zakona, koji se odnosi na utvrđivanje dužnikove imovine (stav 1), a kod izvršenja na osnovu izvršne isprave, ukoliko se stranka kojoj pismeno treba dostaviti ne nalazi na adresi naznačenoj u prijedlogu, a niti na adresi odnosno sjedištu prijavljenom kod nadležnog organa, dostava se vrši putem oglasne table suda i za slučaj dostave odluka navedenih u stavu 1. tog člana (stav 2).

Dostavljanje pismena regulisano je odredbama članova 337-355. ZPP, koji se prema članu 21. ZIP na odgovarajući način primjenjuju u izvršnom postupku, ako tim ili drugim zakonom nije drugačije određeno.

Zbog toga će sud u svakom konkretnom slučaju postupati primjenom navedenih zakonskih odredbi, zavisno od toga što se dostavlja izvršeniku, da li je izvršenik fizičko ili pravno lice, te da li se eventualno radi o odbijanju prijema pismena.

U vezi sa navedenim takođe treba imati u vidu do sada formiranu praksu i shvatanja privrednih sudova u pogledu postupanja po zahtjevima tražioca izvršenja za utvrđenje dužnikove imovine.

Naime, prema članu 37. ZIP, tražilac izvršenja može u prijedlogu za izvršenje koje se zasniva na izvršnoj ispravi zahtijevati da sud prije donošenja rješenja o izvršenju zatraži od samog izvršenika i od drugih u zahtjevu određenih fizičkih i pravnih lica, odnosno upravnih i drugih organa i organizacija da sudu dostave podatke o imovini izvršenika, ako tražilac izvršenja učini vjerovratnim da bi ova lica mogla imati podatke (stav 1); a ovakav zahtjev se može istaći i nakon donošenja rješenja o izvršenju, ako izvršenje na predloženom sredstvu izvršenja nije uspjelo (stav 2).

Pri donošenju zaključka o eventualnom utvrđivanju imovine, u svakom slučaju treba se cijeliti činjenica dostupnosti podataka o tome tražiocu izvršenja, te će se donošenju takvog zaključka pristupiti ukoliko tražilac izvršenja učini vjerovratnim nemogućnost dobijanja podataka o izvršenikovoju imovini.¹

Prema članu 21. ZIP, u izvršnom postupku analogno se primjenjuju odredbe ZPP, a jedno od osnovnih načela parničnog postupka, što se proteže i na izvršni postupak, je da stranke imaju obavezu da dokažu svoje činjenice, zahtjeve i navode koje iznose u postupku.

U praksi su česte situacije da se ne pronađe izvršenik ni pokretne stvari, iz čega proizlaze različite procesne situacije.

Međutim, ako nema izvršenika (bez čega nema izvršenja), ta situacija se ne može riješiti primjenom odredbi koje regulišu postupanje kada se pri pokušaju zapljene ne nađu stvari koje mogu biti predmet izvršenja. Pored toga, bez navođenja adrese izvršenika prijedlog za izvršenje nije uredan, a sud će primijeniti sve raspoložive modalitete dostavljanja.

---

¹ Ovakvo pravno shvatanje izraženo je u više odluka, kao npr. u rješenju broj Broj: 59 O Mals 024143 21 Pžip od 20.07.2021. godine

Drugačija situacija je kad se na datoj adresi ne pronađu stvari koje mogu biti predmet izvršenja, što može imati za posljedicu predlaganje novog predmeta i sredstva izvršenja, utvrđivanje imovine izvršenika ili obustavljanje izvršenja.

13. Pitanje: Izvršenje radi naplate potraživanja ustupljenog za vrijeme blokade računa (član 30. ZIP i 28. stav 3. Zakona o unutrašnjem platnom prometu) – OPS PD

Kada u prigovoru izvršenik istakne da je ustupanje - prenos potraživanja sa trećeg lica na tražioca izvršenja nezakonito, jer u vrijeme kada je izvršeno ustupanje računi tog trećeg lica su bili blokirani, da li je sud u obavezi da utvrđuje navedenu činjenicu i da li je u obavezi u tim situacijama da cijeni odredbu člana 28. stav 3. Zakona o unutrašnjem platnom prometu, a u vezi sa članom 436. stav 1 Zakona o obligacionim odnosima.

Odgovor:

U konkretnom slučaju tražilac izvršenja je cesionar potraživanja koje je ustupio cedent čiji račun je blokirani.

Prema imperativnim odredbama člana 28. Zakona o unutrašnjem platnom prometu („Službeni glasnik RS“, broj 52/12 i 92/12), ako su računi poslovnog subjekta u trenutku plaćanja blokirani po osnovu naloga za prinudnu naplatu, poslovni subjekti ne mogu izmirivati novčane obaveze obračunskim plaćanjem, koje se vrši ugovaranjem promjene povjerilaca odnosno dužnika u određenom obligacionom odnosu (asignacija, cesija, pristupanje dugu, preuzimanje duga, ustupanje duga i dr.), prebijanjem (kompenzacija) i na drugi način, u skladu sa zakonom koji uređuje obligacione odnose, osim ako drugim propisom nije drugačije utvrđeno.

Ustupanje (cesija) potraživanja u periodu blokade računa je suprotno navedenim zakonskim odredbama, a sankcionisano je i kao prekršaj poslovnog subjekta i odgovornog lica poslovnog subjekta.

Pored toga, ugovor o ustupanju potraživanja u periodu blokade računa ustupioca je suprotan prinudnim propisima člana 103. ZOO, u vezi sa članom 28. stav 2. i 3. Zakona o unutrašnjem platnom prometu, što za posljedicu ima ništavost takvog ugovora.

U smislu člana 109. ZOO za pokretanje i vođenje parnice radi utvrđenja ništavosti takvog ugovora o ustupanju potraživanja u parničnom postupku legitimisan je tužilac koji ima pravni interes za pobijanje takvog ugovora, kojim su ga ugovarači na nezakonit način osujetili u ostvarivanju prava na naplatu njegovog potraživanja od ustupioca.

Međutim, na položaj izvršenika ne utiče činjenica da li će svoj dug izmiriti prema ustupiocu – cedentu ili prijemniku – cesionaru, jer u oba slučaja njegovo potraživanje prestaje, pod pretpostavkom da se radi o valjanom ugovoru o cesiji.

Pogotovo je neosnovano isticanje tog prigovora ako izvršenik nije priložio dokaz, odnosno presudu donesenu u parničnom postupku, kojom se utvrđuje ništavost ugovora o ustupanju potraživanja, uz napomenu da to ne može biti predmet raspravljanja u izvršnom postupku.

14. Pitanje: Namirenje tražioca izvršenja do iznosa kupoprodajne cijene ili procijenjene vrijednosti stvari (član 97. i 98. ZIP) – OPS DO

Da li se tražilac izvršenja smatra namirenim do iznosa kupoprodajne cijene ili procijenjene vrijednosti pokretnih, odnosno nepokretnih stvari, ukoliko je iste kupio u toku izvršnog postupka i dosuđene mu, iako nije u cijelosti namiren.

Odgovor:

Članom 68. ZIP (Izvršne radnje) propisano je da se izvršenje na nepokretnosti provodi zabilježbom izvršenja u zemljišnoj knjizi, utvrđivanjem vrijednosti nepokretnosti, prodajom nepokretnosti i namirenjem,

Prema članu 89. ZIP, na prvom ročištu za javno nadmetanje ne može se nepokretnost prodati ispod polovine utvrđene vrijednosti (stav 2), a na drugom ročištu nepokretnost ne može biti prodana za manje od jedne trećine vrijednosti utvrđene zaključkom o prodaji (stav 4). Prema članu 95. stav 1. ZIP, sud će obustaviti izvršenje ako se nepokretnost nije mogla prodati ni na drugom ročištu.

U konkretnom slučaju tražilac izvršenja kupuje nekretninu izvršenika kao ponuđač i kupac, on nekretninu u biti „preuzima“ za određeni iznos polovine (ili trećine) utvrđene vrijednosti nekretnine izvršenika. Prodajna cijena u tom slučaju ima drugi smisao i značaj od slučaja kada se ona zaista uplaćuje tražiocu izvršenja. U navedenom slučaju tražilac izvršenja taj iznos ne mora uplatiti, nego ponuđeni iznos zamjenjuje sama njegova tražbina, zbog koje je i pokrenut izvršni postupak (član 92. stav 8. ZIP), te on ne dobiva u zamjenu nikakvu prodajnu cijenu, nego faktički stupa na mjesto vlasnika nekretnine koja je predmet izvršenja i de facto se namiruje iz vrijednosti same nekretnine čiji je postao vlasnik, a njegova imovina povećava ne za iznos prodajne cijene, nego za stvarnu vrijednost nekretnine čiji je postao vlasnik. .

Na ovaj način tražilac izvršenja nije namiren iz „prodajne cijene“ koja je niža od njegovog potraživanja, već je namiren na način što se odlučio da postane vlasnik založene nekretnine, a čija je procijenjena vrijednost najčešće veća od njegovog potraživanja. U takvim slučajevima tražioca izvršenja niko nije silio da postane vlasnik založene nekretnine, odnosno da „uzme“ založenu nekretninu zbog toga što mu dužnik nije izmirio dug,

Prema mišljenju Ustavnog suda izraženom u odluci broj U-3/16 od 01.12.2016. godine, odredba člana 97. stav 1 ZIP ne sprečava sudove da naprave razliku između situacije kad tražilac izvršenja kupuje nekretninu izvršenika i situacije kada na licitaciji treće lice kupi založenu nekretninu, pa je utvrđeno da je član 97. stav 1. ZIP u skladu sa članom II/3.k) Ustava BiH i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Prema obrazloženju odluke Ustavnog suda BiH broj AP-4380/13 od 23.12.2016. godine, suština citirane Odluke broj U 3/16 je stav Ustavnog suda prema kojem niti jedna odredba ZIP

ne sprečava redovne sudove u svakom konkretnom slučaju da zakluče da je tražilac izvršenja u cijelosti namiren ukoliko je, kao jedini kupac, postao vlasnik založene nekretnine kojom je bilo osigurano njegovo potraživanje, a koja je procijenjena na iznos viši od njegovog potraživanja prema izvršeniku, te da bi svako tumačenje koje bi išlo u pravcu da je tražilac izvršenja namiren samo do iznosa koji je platio na licitaciji, a najčešće se radi o simboličnim iznosima koji nisu ni približno uporedivi sa iznosom na koji je procijenjena založena nekretnina, vodilo povredi izvršenikovog prava na imovinu.

U odredbama člana 98. stav 1. ZIP stoji da se tražilac izvršenja namiruje iz iznosa koji je dobijen prodajom nekretnina, ali u konkretnom slučaju tražilac izvršenja je kao jedini kupac postao vlasnik založene nekretnine. Ako treće lice na licitaciji kupi nekretnine za određeni iznos, tražilac izvršenja bi bio namiren samo za taj iznos, a u tom slučaju bi treće lice, a ne tražilac izvršenja, postalo vlasnik založenih nekretnina.

U vezi sa navedenim takođe se napominje da, prema članu 139. stav 1. Zakona o stvarnim pravima, založno pravo daje ovlaštenje njegovom nosiocu da određenu tražbinu, ukoliko mu ne bude ispunjena nakon dospijeca, „... namiri iz vrijednosti te stvari...“, a ne iz „prodajne cijene“.

Na osnovu navedenog može se zaključiti da se tražilac izvršenja smatra namirenim do iznosa procijenjene vrijednosti stvari koje je kupio u toku izvršnog postupka i koje su mu dosuđene.

15. Pitanje: Namirenje založnog povjerioca (član 97. i 98. ZIP) - OPS BL

Pravosnažnim rješenjem o dosudi pokretna stvar je dosuđena tražiocu izvršenja, bez polaganja cijene od strane tražioca izvršenja i bez učestvovanja založnog povjerioca na javnoj prodaji. Založni povjerilac nije izjavio žalbu na rješenje o dosudi, ali je podneskom zatražio da bude namiren iz kupoprodajne cijene. Kako postupiti u ovom slučaju kada tražilac izvršenja nije, zbog previda suda, uplatio cijenu, a pokretna stvar je dalje prometovana? Da li može da se namiri iz cijene drugih popisanih pokretnih stvari, koje nisu bile obezbjeđene založnim pravom? Vrijednost te druge stvari ne dostiže kupoprodajnu cijenu stvari obezbjeđene zalogom.

Odgovor:

ZIP u više odredi reguliše prava založnog povjerioca i to:

- rješenje o izvršenju dostavlja se tražiocu izvršenja i izvršeniku, a o donošenju rješenja o izvršenju sud će istovremeno obavijestiti i poznatog založnog povjerioca (član 40 stav 1);*
- u postupku izvršenja na nepokretnosti namiruju se i založni povjerioci koji nisu predložili izvršenje, u skladu sa pravilima koja određuju red prvenstva u namirenju njihovih potraživanja (član 74. stav 1);*
- ukoliko nema nosilaca prava preče kupovine iz člana 83. stav 1. tog zakona, lice koje po odredbama člana 98. ovog zakona ima pravo prvenstvenog namirenja iz prodajne cijene stiče pravo preče kupovine po cijeni postignutoj na trećem ročištu (član 89. stav 6);*

- iz prodajne cijene namiruju se tražioci izvršenja na čiji je prijedlog određeno izvršenje, založni povjerioci i kad nisu prijavili svoja potraživanja i lica koja imaju pravo na naknadu za lične služnosti (član 97. stav 1);
- iz iznosa dobijenog prodajom namiruju se prvenstveno, nakon troškova izvršnog postupka, potraživanja založnih povjerilaca koja se po redu prvenstva namiruju prije tražioca izvršenja, te zatim potraživanja tražioca izvršenja po čijem je prijedlogu određeno izvršenje (član 98. stav 1),

U konkretnom slučaju pokretna stvar je dosuđena tražiocu izvršenja, bez polaganja cijene od strane tražioca izvršenja, a založni povjerilac nije učestvovao na javnoj i podneskom je zatražio da bude namiren iz kupoprodajne cijene, a je pokretna stvar je dalje prometovana.

Dakle, založni povjerilac je imao pravo da se namiri prije tražioca izvršenja, a konkretan odgovor na postavljeno pitanje zavisi od toga: da li je založni povjerilac bio poznat i da li je obaviješten o donošenju rješenja o izvršenju; da li je i kada je obaviješten o prodaji; da li mu je i kada je dostavljeno rješenje o dosudi, odnosno kada je saznao za to rješenje; da li je provedeno rješenje o dosudi, odnosno da li je i kada je tražiocu izvršenja kao kupcu predana prometovana pokretna stvar; o kakvom prometovanju se radi i da li je tražilac izvršenja bio savjestan i dr,

Iz pitanja proizlazi da je doneseno rješenje o dosudi tražiocu izvršenja, a u vezi s tim član 94. ZIP štiti prava kupca, tako što propisuje da ukidanje ili preinačenje rješenja o izvršenju poslije sprovođenja rješenja o dosudi nepokretnosti nema uticaja na pravo svojine kupca stečeno po odredbama člana 93. ovog zakona.

Takođe treba imati u vidu da, prema članu 74. ZIP, založna prava uknjižena na nepokretnosti prestaju sprovedbom rješenja o dosudi i ako založni povjerioci nisu potpuno namireni (stav 2), ali da se .kupac nepokretnosti i založni povjerilac mogu sporazumjeti, najkasnije na ročištu za prodaju, da založno pravo ostane na nepokretnosti i nakon sprovedbe rješenja o dosudi, i da kupac preuzme izvršenikov dug prema tom povjeriocu u iznosu koji bi mu pripadao u izvršnom postupku, u kojem se slučaju kupovna cijena umanjuje za iznos preuzetog duga (stav 3),

S Obzirom da se, prema članu 135. ZIP, odredbe tog zakona o izvršenju na nepokretnostima, izuzev člana 71. tog zakona, primjenjuju se na odgovarajući način i u postupku izvršenja na pokretnim stvarima, ako odredbama glave XI tog zakona nije drugačije određeno, moguća rješenja konkretnog pitanja bila bi:

- sporazum između kupca (tražioca izvršenja) i založnog povjerioca ili
- parnica radi naknade štete protiv tražioca izvršenja i/ili Republike Srpske

Napominje se da smo do sada imali dosuđujuće presude² protiv Republike Srpske, po osnovu odgovornosti pravnog lica za štetu koju njegov organ, odnosno sud prouzrokuje trećem licu u vršenju ili u vezi sa vršenjem svojih funkcija (član 172. ZOO).

---

² Broj 57 O Ps 073605 16 Pž od 13.05.2016. godine i broj 57 O Ps 073605 16 Rev od 09.02.2017. godine

16. Pitanje: Namirenje iz založene stvari (član 98. ZIP) - OPS PD

U toku postupka tražilac izvršenja je kupio pokretne stvari (auta), te iste sud dosudio tražiocu izvršenja rješenjem o dosudi. Naknadno se utvrdilo da su kupljene stvari pod zalogom trećeg lica, te je tražilac izvršenja, te stvari predao trećem licu (založnom povjeriocu). Kako će u tom slučaju postupiti sud:

- *da li će donositi rješenje o namirenju (tražilac izvršenja nije namiren ni za dio potraživanja, jer je predao pokretni stvari) ili će*
- *pozvati tražioca izvršenja da u skladu sa čl. 8. stav 3. Zakona o izvršnom postupku predloži promjenu predmeta i sredstva izvršenja.*

Odgovor:

Odgovor na ovo pitanje zavisi od toga da li je izvršni postupak završen, a prema članu 64. ZIP, postupak izvršenja smatra se završenim pravosnažnošću odluke o odbacivanju ili odbijanju izvršnog prijedloga, sprvođenjem izvršene radnje kojom se izvršenje dovršava ili obustavom izvršenja.

Članom 68. ZIP (izvršne radnje) propisano je da se izvršenje na nepokretnosti provodi zabilježbom izvršenja u zemljišnoj knjizi, utvrđivanjem vrijednosti nepokretnosti, prodajom nepokretnosti i namirenjem. Kako nije doneseno rješenje o namirenju, konkretni izvršni postupak ne može se smatrati završenim.

U ovom slučaju tražilac izvršenja je kupio pokretne stvari izvršenika i doneseno je rješenje o dosudi, ali je naknadno utvrđeno da na pokretnim stvarima izvršenika postoji založno pravo u korist trećeg lica, pa je tražilac pokretne stvari (auta) predao trećem licu (založnom povjeriocu).

U skladu sa članom 98. stav 1. ZIP iz iznosa dobijenog prodajom namiruju se prvenstveno, nakon troškova izvršnog postupka, potraživanja založnih povjerilaca koja se po redu prvenstva namiruju prije tražioca izvršenja, te zatim potraživanje tražioca izvršenja po čijem je prijedlogu određeno izvršenje.

O tome je izvršni sud trebao donijeti rješenje o namirenju, a tražilac izvršenja je po saznanju za založno pravo trećeg lica trebao da o tome obavijesti sud, radi donošenja rješenja o dosudi u korist založnog povjerioca (član 93. ZIP) i rješenja o namirenju (član 109. ZIP) u korist založnog povjerioca, kao i u korist tražioca izvršenja, ako bude dovoljno sredstava.

Samoinicijativno postupanje tražioca izvršenja u pogledu predaje pokretnih stvari založnom povjeriocu stvara neizvjesnosti, pa se moraju jasno definisati prava u odnosu na: tražioca izvršenja (da li je i u kojem iznosu namirio svoje potraživanje iz procijenjene ili prodajne cijene), izvršenika (da li je i koje je obaveze izmirio prema tražiocu izvršenja ili založnom povjeriocu) i založnog povjerioca (da li je i u kojem iznosu je namirio svoja potraživanja, odnosno da li je ostalo još sredstava).

U konkretnom slučaju, a budući da je rješenje o dosudi pravosnažno i da su pokretne stvari predane tražiocu izvršenja, koji je postao vlasnik pokretnih (član 93, u vezi sa članom 135. ZIP), potrebno je donijeti rješenje o namirenju.

17. Pitanje: Prekid izvršnog postupka (član 34. ZIP, član 379. stav 1, tačka 1, ZPP) - OPS BL

Izvršenje je određeno na nekretninama, a na osnovu notarske isprave – ugovora o hipoteci. U momentu donošenja rješenja o izvršenju, nekretnina, koja je obezbjeđena zalogom, vodila se kao gradilište da bi u toku izvršnog postupka, vještak građevinske struke ustanovio da je na tom zemljištu izgrađen stambeno poslovni kompleks. Sud je treća lica upoznao sa vođenjem izvršnog postupka i po izjavljenim prigovorima uputio na parnicu. Parnični postupci nisu okončani, niti je u spis dostavljena informacija da su podnesene tužbe. Kako se odnositi prema činjenici da neki od trećih lica, iako im je dostavljeno obavještenje o vođenju postupka, sudu nisu podnijeli prigovor trećeg lica? Tražilac izvršenja insistira na provođenju izvršenja na etažnim jedinicama, vodeći se načelom superficies solo cedit.

Odgovor:

Prema članu 51. ZIP, lice koje tvrdi da u pogledu predmeta izvršenja ima takvo pravo koje sprečava izvršenje može podnijeti prigovor protiv izvršenja, tražeći da se izvršenje na tom predmetu proglašeno nedopuštenim u obimu u kojem su prava tog trećeg lica zahvaćena izvršenjem (stav 1); prigovor se može podnijeti do dovršetka izvršnog postupka, a podnošenje prigovora ne sprečava sprovedba izvršenja i ostvarenje potraživanja tražioca izvršenja, ako tim zakonom nije drugačije određeno (stav 2).

Članom 64. ZIP propisano je da se postupak izvršenja smatra se završenim pravosnažnošću odluke o odbacivanju ili odbijanju izvršnog prijedloga, sprovođenjem izvršne radnje kojom se izvršenje dovršava ili obustavom izvršenja.

U konkretnom slučaju izvršni postupak nije završen u smislu člana 64. ZIP, a treća lica - kupci stanova mogu podnijeti prigovore trećeg lica sve do završetka izvršnog postupka.

Kakva prava i obaveze pripadaju tražiocu izvršenja, izvršeniku i trećim licima zavisi od toga: kakvo je taje upisa u javnim evidencijama, odnosno ko je uknjižen kao vlasnik; da li je i u čiju korist je upisano založno pravo i čije potraživanje se obezbjeđuje na taj način; da li je u pogledu stambeno-poslovnog kompleksa upisana zabilježba budućeg založnog prava u korist tražioca izvršenja; kakve su ugovorene obaveze između tražioca izvršenja i izvršenika, te između trećeg lica i izvršenika; u kojoj fazi je izgradnja stambeno-poslovnog kompleksa.

Budući da navedene činjenice nisu poznate iz postavljenog pitanja, nije moguće dati konkretniji odgovor.

Napominje se da postoje određene procesne nelogičnosti u pogledu odlučivanja o prigovorima trećih fizičkih lica protiv rješenja o izvršenju, jer se u skladu sa odredbama člana 33. Zakona o sudovima, tužbe podnose osnovnom sudu, koji odlučuje o mjerama obezbjeđenja i preispituje odluke okružnih privrednih sudova, te da o ovoj problematici postoje i odluke Ustavnog suda BiH kojima su riješene određene situacije u praksi.

U pogledu eventualnog prekida postupka i situaciji kad neka od trećih lica, iako im je dostavljeno obavještenje o vođenju izvršnog postupka, nisu podnijeli prigovor trećeg lica, treba imati u vidu:

- *da se prigovor trećeg lica može podnijeti do dovršetka izvršnog postupka (član 51. stav 2. ZIP);*
- *da se postupak izvršenja smatra završenim pravosnažnošću odluke o odbacivanju ili odbijanju izvršnog prijedloga, sprovođenjem izvršne radnje kojom se izvršenje dovršava ili obustavom izvršenja (član 64. ZIP);*
- *da treće lice, koje je upućeno da svoja prava ostvaruje u parnici, može u parnici tražiti odlaganje izvršenja, pri čemu parnični sud na odgovarajući način primjenjuje odredbe parničnog postupka o određivanju sudskih mjera obezbjeđenja (član 53. ZIP).*

18. Pitanje: Izvršenje na više nekretnina (član 68. i 69. ZIP) - OPS PD

U situaciji kada je prijedlog za izvršenje podnesen na osnovu izvršne isprave provođenjem izvršenja na više nekretnina i u toku postupka tražilac izvršenja, a ni potencijalni kupci ne kupe jednu nekretninu ili više, te sud u odnosu na te nekretnine obustavi postupak, da li tražilac izvršenja može na osnovu iste izvršne isprave prije nego što sud donese rješenje o namirenju podnijeti prijedlog za izvršenje prodajom nekretnine koja se nije prodala u prethodnom postupku.

Odgovor:

Ako nije namiren, tražilac izvršenja može u toku izvršnog postupka podnijeti prijedlog za promjenu predmeta i sredstava izvršenja.

Neotklonjive procesne smetnje parničnog postupka litispendencija i presuđena stvar (res iudicata) nemaju shodnu primjenu u postupku izvršenja, s obzirom da ZIP ne poznaje litispendenciju i presuđenu stvar u smislu ZPP-

U izvršnom postupku ne postoji prigovor presuđene stvari i litispendencije, jer po prirodi stvari kao parnična procesna pretpostavka litispendencija i presuđena stvar u postupku izvršenja ne dolazi u obzir.

Parnični procesni odnos i izvršni procesni odnos se razlikuju ne samo po subjektima i strukturi, već i po tome kako nastaju, razvijaju se i prestaju, i podnošenjem predloga za izvršenje ne pokreće se parnični postupak, već izvršni, i ne zasniva se parnični procesni odnos da bi se moglo govoriti o toku parnice.

Zbog toga nema litispendencije ukoliko se izvršenje provodi na dvije ili više nekretnina ili ako u postupku sprovođenja izvršenja teku dva paralelna postupka izvršenja po istoj izvršnoj ispravi, između istih stranaka, istim sredstvom izvršenja, na istom predmetu izvršenja, jer u slučaju namirenja potraživanja izvršnog poverioca po jednom pokrenutom postupku izvršenja, drugi izvršni postupak postaje bespredmetan

U konkretnom slučaju obustavljen je postupak u odnosu na neke nekretnine, ali tražilac izvršenja nije namiren, pa nema smetnje da tražilac izvršenja predloži novo sredstvo ili predmet izvršenja, uključujući i izvršenje na navedenim nekretninama.

Zbog toga tražilac izvršenja može tražiti izvršenje prodajom nekretnine koja se nije prodala u prethodnom postupku.

19. Pitanje: Izvršenje ne nekretninama izvršenika nad kojim je otvoren prethodni stečajni postupak (član 69. ZIP) - OPS PD

Sud je u toku postupka nekretnine izvršenika na kojim je bila upisana hipoteka prodao kupcu-tražiocu izvršenja, rješenje o dosudi je nakon pravosnažnosti dostavljeno RGU- na provođenje, te je u zemljišnim knjigama izvršena i promjena prava vlasništva. Tražilac izvršenja je predložio uvođenje u posjed kupljenih nekretnina (na kojim je postao i vlasnik). Međutim, nad izvršenikom je otvoren prethodni stečajni postupak, te se postavlja pitanje da li sud u takvim situacija treba da donese rješenje o privremenoj obustavi izvršnog postupka, a u vezi sa članom 57. stav 4. Zakona o stečajnom postupku.

Odgovor:

Prema članu 57. Zakona o stečaju, stečajni sudija može u prethodnom stečajnom postupku rješenjem odrediti mjere radi obezbjeđenja buduće stečajne mase, a takođe ih i ukinuti (stav 1); te se mjere pojedinačnog prinudnog izvršenja pokrenute protiv stečajnog dužnika privremeno moraju obustaviti (stav 4).

U konkretnom slučaju nad izvršenikom je otvoren prethodni stečajni postupak, a budući da se radi o imperativnim zakonskim odredbama, sud je dužan da privremeno obustavi mjere pojedinačnog prinudnog izvršenja pokrenute protiv stečajnog dužnika,

Članom 112. Zakona o stečaju propisano je da nakon otvaranja stečajnog postupka stečajni povjerioci ne mogu protiv stečajnog dužnika tražiti prinudno izvršenje, niti tražiti osiguranje na dijelovima imovine koja ulazi u stečajnu masu (stav 1), a postupci iz stava 1. tog člana koji su u toku u vrijeme otvaranja stečajnog postupka prekidaju se (stav 2).

Pored toga, prema članu 111. Zakona o stečaju, ako stečajni povjerilac u periodu od 90 dana prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ili nakon toga stekne razlučno pravo ili neko drugo obezbjeđenje na imovini stečajnog dužnika koja ulazi u stečajnu masu, to pravo obezbjeđenja otvaranjem stečajnog postupka prestaje.

20. Pitanje: Troškovi izvršnog postupka (član 98.) - OPS PD

Da li je tražilac izvršenja ili treće lice koje je podnijelo prijedlog za naknadu troškova postupka u obavezi da uz ispostavljene račune dostavi i dokaz da je iste platio ili sud može donijeti rješenje o naknadi troškova samo na osnovu ispostavljenih računa.

Odgovor:

Pitanje troškova postupka regulisano je članovima 393-398. ZPP, koji se u skladu sa članom 21. ZIP, na odgovarajući način primjenjuju u izvršnom postupku, ako odredbama ZIP ili drugim zakonom nije drugačije određeno.

Članom 383. ZPP propisano je da parnične troškove sačinjavaju izdaci u toku ili povodom postupka (stav 1), a parnični troškovi obuhvataju i nagradu za rad advokata i drugih lica kojima zakon priznaje pravo na nagradu (stav 2).

Prema članu 387. ZPP, pri odlučivanju koji će se troškovi nadoknaditi stranci sud će uzeti u obzir samo one troškove koji su potrebni radi vođenja parnice, a o tome koji su troškovi bili potrebni kao i o visini troškova ocjenjuje sud ocjenjujući brižljivo sve okolnosti (stav 1). Ako je propisana tarifa za nagrade advokata ili za druge troškove, ovi troškovi odmjeriće se po toj tarifi (stav 2).

Da bi se usvojio zahtjev za naknadu troškova postupka potrebno je da su ti troškovi bili opravdani i nužni, te da su realni i egzistentni, a stranka je dužna da dokaže svoje troškove i njihovu visinu, o čemu će sud odlučiti cijeneći sve okolnosti, pa je opravdano tražiti i dokaz o izvršenom plaćanju po priloženim računima.

III. STEČAJNI POSTUPAK

21. Pitanje: Prijedlog povjerioca nedospjelog potraživanja za pokretanje stečajnog postupka (član 5. i 90. ZOS) - OPS IS

Da li prijedlog za pokretanje stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom može podnijeti povjerilac čije potraživanje nije dospjelo, ali se u prijedlogu poziva na potraživanje drugog povjerioca stečajnog dužnika čije potraživanje nije namireno po dospelosti?

Odgovor:

Odredbom člana 15. stav 1. tačka 5. Zakona o stečaju („Službeni glasnik RS“, broj 16/16), propisano je da je predlagač pravno ili fizičko lice koje je pokrenulo stečajni postupak; stečajni povjerioci su lični povjerioci dužnika koji u vrijeme otvaranja stečajnog postupka imaju neko imovinsko i pravno potraživanje prema njemu.

Odredbom člana 53. ZS propisano je da se stečajni postupak pokreće pismenim prijedlogom (stav 1.); za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka ovlašćeni su stečajni dužnik i svaki povjerilac koji ima pravni interes za sprovođenje stečajnog postupka; povjerilac je dužan da u prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka, prilaganjem odgovarajuće dokumentacije, učini vjerovatnim svoje potraživanje i platežnu nesposobnost stečajnog dužnika.

ZS ne navodi koji bi povjerioci mogli da podnesu prijedlog za pokretanje stečajnog postupka, tako da možemo reći da to mogu učiniti svi povjerioci. Međutim povjerilac mora da dokaže svoj pravni interes za pokretanje stečajnog postupka, a što ZS i definiše. Povjerioci koji podnose prijedlog za pokretanje stečajnog postupka, moraju da u tom prijedlogu navedu elemente koje trebaju da dovedu do utvrđivanja vjerovatnoće njihovog potraživanja, kao i platežnu nesposobnost stečajnog dužnika. Obavezni su uz prijedlog da dostave odgovarajuću dokumentaciju koja dokazuje postojanje potraživanja i insolventnost stečajnog dužnika.

Iz naprijed navedenog proizilazi da prijedlog za pokretanje stečajnog postupka može podnijeti povjerilac čije je potraživanje dospjelo i koje mora dokazati vjerovatnost svog potraživanja.

Napominje se da je u članu 5. Zakona o stečaju propisano: da je razlog otvaranja stečajnog postupka platežna nesposobnost stečajnog dužnika (stav 1.) i da je stečajni dužnik je platežno nesposoban ukoliko nije u stanju da izvršava svoje dospjele i potraživane obaveze plaćanja (stav 2.), te da se stečajni postupak se može otvoriti i zbog prijeteece platežne nesposobnosti koja će nastupiti u narednih 12 mjeseci (stav 5.), ali da zbog prijeteece platežne nesposobnosti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka može podnijeti samo stečajni dužnik (stav 6.).

To znači da pokretanje stečajnog postupka nad stečajnim dužnikom ne može tražiti povjerilac čije potraživanje nije dospjelo, kao i da neizmirivanje potraživanje drugog povjerioca stečajnog dužnika nije razlog za otvaranje stečajnog postupka, osim u slučaju kad podnosilac zahtjeva (uz ispunjenje propisanih uslova) postupa kao punomoćnik povjerioca dospjelog potraživanja.

22. Pitanje: Nedostupnost stečajnog dužnika (član 25. ZSP) - OPS PD

Kako će postupiti sud u slučaju kada je nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnog postupka, preduzeo sve mjere u cilju saslušanja stečajnog dužnika, odnosno zakonskog zastupnika istog, ali bezuspješno, budući da je isti postao nedostupan sudu, da li se može donijeti rješenje o otvaranju stečajnog postupka uz posebno obrazloženje?

Odgovor:

*Odredbom člana 21. Zakona o stečaju RS propisano je: Stečajni sudija može, radi utvrđivanja uslova za otvaranje postupka restrukturiranja i stečajnog postupka, odrediti usmenu raspravu (stav 1.); rješenje o otvaranju stečajnog postupka donosi se **nakon saslušanja** stečajnog dužnika, ukoliko se time, zbog posebnih okolnosti pojedinačnog slučaja ne ugrožava svrha rješenja (stav 2.); ukoliko izostane prethodno saslušanje stečajnog dužnika, to u rješenju mora biti posebno obrazloženo (stav 3.); stečajni sudija po službenoj dužnosti istražuje sve okolnosti*

koje su od značaja za postupak restrukturiranja i stečajni postupak (stav 4.); u svrhu ispitivanja okolnosti iz stava 4. ovog člana stečajni sudija **može saslušati** stečajnog dužnika, njegove zakonske zastupnike, povjerioca, ako je podnosilac prijedloga za pokretanje stečajnog postupka, svjedoke i vještake, te izvesti druge dokaze (stav 5.).

Slijedi da je zakon odredio da stečajni sudija može zakazati usmenu raspravu, ali ne mora i to zavisiti od samog postupka. Međutim rješenje se može donijeti tek nakon saslušanja stečajnog dužnika.

Iz zakonske odredbe proizilazi da saslušanje stečajnog dužnika mora prethoditi donošenju rješenja, a da se stečajni dužnik neće saslušati ako bi to štetilo samom donošenju rješenja, odnosno ako se time ne bi ugrozila svrha rješenja.

Pored toga je navedeno da u rješenju mora biti obrazloženo zašto stečajni dužnik nije saslušan, što je u koliziji sa odredbom koja određuje da će se dužnik saslušati ako time nije ugrožena svrha donošenja rješenja.

Iz navedene odredbe ZS, koja se odnosi na donošenje rješenja od strane stečajnog sudije, proizilazi da se saslušanje ne mora sprovesti, jer zakon definiše da stečajni sudija mora utvrditi sve okolnosti od značaja za stečajni postupak i postupak restrukturiranja.

Zakonodavac opet definiše mogućnost da stečajni sudija sasluša stečajnog dužnika, njegove zakonske zastupnike, povjerioce, ako je on podnosilac prijedloga za pokretanje stečajnog postupka, kao i svjedoke i vještake. To opet znači da kod donošenja rješenja stečajni sudija je dužan da sasluša dužnika, dok kod utvrđivanja okolnosti koje su od važnosti za stečajni postupak, stečajni sudija može, a i ne mora da ispita dužnika. Ova odredba zaista stvara zabunu u pogledu obaveze saslušanja stečajnog dužnika, a mišljenje naše je da stečajnog dužnika stečajni sudija mora uvijek saslušati, bez obzira na to da li je u pitanju donošenje rješenja o stečajnom postupku ili utvrđivanje okolnosti od značaja za taj postupak.

23. Pitanje: Izvršenje na nekretninama i prethodni stečajni postupak (član 48. ZIP) - OPS PD

Rješenjem o izvršenju dozvoljeno je izvršenje radi predaje nekretnine u posjed, a po osnovu izvršne isprave (sudske presude). Protiv navedenog rješenja izjavljen je prigovor od strane tražioca izvršenja kojim je istaknuto da je nad tražiocem izvršenja pokrenut prethodni stečajni postupak, te doneseno rješenje kojim je određena privremena mjera radi obezbjeđenja imovine stečajnog dužnika kojom se istom zabranjuje da bez saglasnosti privremenog stečajnog upravnika raspolaže svojom pokretnom i nepokretnom imovinom. U odgovoru na prigovor tražilac izvršenja ističe da u konkretnom slučaju nije potrebna navedena saglasnost, jer je prestanak punomoći pravna posljedica otvaranja stečajnog postupka, a ne prethodnog stečajnog postupka. Privremeni stečajni upravnik je u konkretnom slučaju uskratio svoju saglasnost. Kako će sud postupiti prilikom rješavanja o prigovoru, jer se radi o izvršnoj ispravi koja je podobna za izvršenje, a sa druge strane privremeni stečajni upravnik je uskratio svoju saglasnost za raspolaganje imovinom od strane stečajnog dužnika?+

Odgovor:

Na osnovu prijedloga za pokretanje stečajnog postupka, stečajni sudija donosi rješenje o pokretanju prethodnog stečajnog postupka za utvrđivanje uslova za otvaranje stečajnog postupka (član 56. stav 1.).

Članom 57. stav 4. Zakona o stečaju propisano je da se mjere pojedinačnog prinudnog izvršenja pokrenutog protiv stečajnog dužnika moraju privremeno obustaviti.

Prema članu 112. Zakona o stečaju, nakon otvaranja stečajnog postupka stečajni povjerioci ne mogu protiv stečajnog dužnika tražiti prinudno izvršenje niti tražiti osiguranje iz dijelova imovine koja ulazi u stečajnu masu (stav 1.), a postupci iz stava 1. tog člana koji su u toku u vrijeme otvaranja stečajnog postupka prekidaju se.

Napominje se da je privremena obustava pojedinačnog prinudnog izvršenja posljedica imperativne odredbe člana 57. stav 4. Zakona o stečaju.

U kontekstu postavljenog pitanja nije nelogično da tražilac izvršenja podnosi prigovor protiv rješenja kojim je dozvoljeno izvršenje u njegovu korist, pa se postavlja pitanje pravnog interesa za izjavljivanje prigovora.

Pored toga, mjera obezbjeđenja iz člana 57. stav 4. Zakona o stečaju (privremeno obustavljanje pojedinačnog prinudnog izvršenja) odnosi se na izvršenje protiv stečajno dužnika.

Zbog toga, kada je nad tražiocem izvršenja pokrenut prethodni stečajni postupak, ne bi trebalo privremeno obustavljati pojedinačno prinudno izvršenje, tim više što je izvršenje u korist tražioca u funkciji obezbjeđenja buduće stečajne mase.

Zabrana raspolaganja imovinom od strane stečajnog dužnika bez saglasnosti prinudnog stečajnog upravnika je logična kad je stečajni dužnik izvršenik. Međutim, u konkretnom slučaju stečajni dužnik je tražilac izvršenja, što znači da stečajni dužnik-tražilac izvršenja ne otuđuje svoju imovinu već pribavlja imovinu, pa je teško pretpostaviti situaciju da bi privremeni stečajni upravnik za to uskratio svoju saglasnost.

Iz navedenog proizlazi da nema smetnji za vođenje izvršnog postupka kada je stečajni dužnik tražilac izvršenja u fazi prethodnog stečajnog postupka.

24. Pitanje: Prijedlog za izvršenje protiv izvršenika nad kojim je pokrenut prethodni stečajni postupak (član 57. stav 5. ZOS) - OPS PD

Odredbama člana 57. stav 5. Zakona o stečaju Republike Srpske propisano je da se mjere pojedinačnog prinudnog izvršenja pokrenute protiv stečajnog dužnika privremeno moraju obustaviti. Kako će postupiti sud u slučaju kada tražilac izvršenja podnese, odnosno sud zaprimi prijedlog za izvršenje protiv izvršenika nad kojim je pokrenut prethodni stečajni postupak?

Odgovor:

Odredbom člana 57. ZS propisane sud mjere obezbjeđenja koje stečajni sudija može odrediti radi obezbjeđenja buduće stečajne mase, a takođe ih i ukinuti. Ova odredba se odnosi na ovlašćenje privremenog stečajnog upravnika, dakle u fazi prethodnog stečajnog postupka.

Odredbom člana 57. stav 4. ZS propisano je da se mjere pojedinačnog prinudnog izvršenja pokrenute protiv stečajnog dužnika privremeno moraju obustaviti.

U navedenoj odredbi propisane su određene mjere obezbjeđenja, postavlja se privremeni stečajni upravnik na koga prelazi ovlašćenje i praktično se ograničava poslovna sposobnost dužnika još u prethodnom postupku.

U prethodnom postupku se privremeno obustavljaju pojedinačna izvršenja prema dužniku, a izlučna i razlučna prava se u ovoj fazi postupka, ne mogu ostvarivati.

Dakle u ovoj fazi postupka se vrše određene radnje koje se tiču poslovanja dužnika, a koje ne štete ni dužniku ni povjeriocima.

Stečajni sudija ima široka ovlašćenja tako da ako za to postoje posebni razlozi može odrediti da dužnik nema pravo raspolaganja svojom imovinom i da pravo upravljanja dužnikom prelazi na privremenog stečajnog upravnika.

Zakon je odredio mjeru da se moraju obustaviti i mjere pojedinačnog prinudnog izvršenja pokrenute protiv stečajnog dužnika, u prethodnom postupku, a dalji tok će zavisi od stanja stečajnog dužnika, odnosno da li će se otvoriti stečajni postupak nad imovinom dužnika.

25. Pitanje: Važenje punomoći za zastupanje koju je dao preminuli stečajni upravnik (član 73. ZSP, članovi 311. i 312. ZPP) - OPS PD

Da li smrću stečajnog upravnika, kao zakonskog zastupnika stečajnog dužnika, prestaje ovlaštenje - punomoć koju je dao advokatu za zastupanje stečajnog dužnika u sudskim postupcima.

Odgovor:

Odredbom člana 105. ZS propisano je da otvaranjem stečajnog postupka prava stečajnog dužnika da upravlja i raspolaze imovinom koja pripada stečajnoj masi, kao i prava organa stečajnog dužnika, prokuriste, zastupnika i punomoćnika stečajnog dužnika prelaze na stečajnog upravnika.

Obaveze stečajnog upravnika su određene članom 73. ZS, a između ostalog i da zastupa stečajnog dužnika, odnosno stečajnu masu u pokretanju sudskih, upravnih i drugih postupaka.

Punomoć stečajnih dužnika koja se odnosi na imovinu koja ulazi u stečajnu masu prestaje da važi otvaranjem stečajnog postupka.

Prema odredbi člana 311. ZPP, a u vezi sa članom 17. ZS, punomoćje prestaje smrću fizičkog lica, proglašenje za umrlog ili gubitkom poslovne sposobnosti, odnosno smrću njegovog zakonskog zastupnika, proglašenje za umrlog, gubitkom poslovne sposobnosti ili razrješenjem dužnosti (stav 1.); ako je punomoćniku fizičkog lica dato ovlašćenje da može da preduzima sve radnje u postupku, a stranka, odnosno njen zakonski zastupnik umre ili postane poslovno nesposoban ili ako zakonski zastupnik bude razriješen dužnosti, punomoćnik je ovlašćen da preduzima radnje u postupku koje ne trpe odgađanje (stav 2.)

Odredbom člana 312. ZPP propisano je da prestankom pravnog lica prestaje punomoćje koje je ono izdalo (stav 1.); u slučaju stečaja i likvidacije, punomoćje koju je izdao stečajni dužnik, odnosno likvidacioni dužnik, prestaje kada po važećim propisima nastupe pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka, odnosno likvidacije (stav 2.); izuzetno od odredaba stava 1. i 2. ovog člana, punomoćnik je dužan da još 30 dana vrši radnje u postupku ako je potrebno da od stranke otkloni štetu.

Iz pitanja proizilazi da je stečajni upravnik opunomoćio advokata za zastupanje stečajnog dužnika u stečajnom postupku, pa u tom slučaju novi stečajni upravnik kao organ stečajnog postupka može, a ne mora da svojom izjavom ostavi na snazi raniju datu punomoć ili da istu opozove.

26. Pitanje: Oslobođanje od plaćanja troškova stečajnog postupka (član 88. ZOS)

Kada predlagač podnese molbu za oslobođanje plaćanja troškova stečajnog postupka, da li će sud istog ponovo pozvati na plaćanje, ili će donijeti rješenje kojim se odbija prijedlog ili će odmah rješenjem odbaciti prijedlog zbog neplaćanja troškova.

Odgovor:

Članom 26. ZOS propisano je da u postupku restrukturiranja i stečajnom postupku svaki povjerilac snosi svoje troškove postupka, ako tim zakonom nije drugačije određeno.

Članom 95. stav (1) ZPS propisano je da su troškovi stečajnog postupka: sudski troškovi stečajnog postupka; 2) nagrade i izdaci vještaka, privremenog upravnika, stečajnog upravnika i članova privremenog odbora i odbora povjerilaca; 3) drugi troškovi za koje je ovim ili drugim zakonom određeno da će se namirivati kao troškovi stečajnog postupka.

Stečajna masa služi namirenju, pored ostalog, troškova stečajnog postupka (član 84.), a iz stečajne mase se prije stečajnih povjerilaca namiruju troškovi stečajnog postupka i dugovi stečajne mase (član 94.).

ZOS izričito propisuje obavezu predlagača da uplati predujam za pokriće troškova prethodnog postupka (član 55). U slučaju obustavljanja postupka zbog toga što je predlagač povukao prijedlog za pokretanje stečajnog postupka, prema članu 54. ZOS, troškove postupka snosi predlagač, osim ako je do povlačenja prijedloga došlo zato što je dužnik naknadno podmirio tražbinu povjerioca i u tom slučaju nastale troškove postupka snosi dužnik.

Povodom odluke o prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka, ZOS u članu 97. stavovi (5) - (9) u pogledu troškova postupka reguliše različite situacije (odbijanja prijedloga, nedovoljnost

imovine stečajnog dužnika, pozivanje povjerilaca i zainteresovanih lica da uplate predujam za obezbjeđenje troškova stečajnog postupka i dr.)

Otvaranje i tok stečajnog postupka zavise od obezbjeđenja troškova postupka, pa ZOS propisuje da se iz dijela dobijenog prodajom koji pripada razlučnom povjeriocu izdvaja se 10% odnosno stvarni iznos troškova za stečajnu masu (član 157.), a ako se nakon otvaranja stečajnog postupka ispostavi da stečajna masa nije dovoljna za pokriće troškova stečajnog postupka, stečajni sudija će zaključiti postupak (član 191. stav 1- ZOS).

Prema članu 17. ZOS, ukoliko tim zakonom nije drugačije predviđeno, u postupku restrukturiranja i stečajnom postupku shodno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, pod uslovom da nisu u suprotnosti sa ciljevima i načelima stečajnog postupka. Oslobođanje od plaćanja troškova postupka regulisano je članovima 400. - 405. ZPP, a prema članu 403. ZPP, predujam za troškove od čijeg je plaćanja stranka oslobođena, isplatiće se iz sredstava suda.

Ako dovedemo u vezu odredbe ZOS, koji ne predviđa mogućnost oslobađanja predlagača od plaćanja troškova stečajnog postupka, sa relevantnim odredbama ZPP, koji reguliše mogućnost i uslove oslobađanja stranke u parničnom postupku od plaćanja troškova postupka, a s obzirom na ciljeve i načela stečajnog i parničnog postupka, može se zaključiti da ne postoji mogućnost da se predlagač oslobodi od plaćanja troškova stečajnog postupka.

Međutim, kod činjenice da ZOS izričito ne isključuje niti predviđa takvu mogućnost, najcjelishodnije je takav zahtjev predlagača odbiti, uz upozorenje predlagaču na posljedice propuštanja.

27. Pitanje: Razlučni povjerilac (član 92. ZOS) - OPS PD

Stečajni povjerilac je u prijavi potraživanja označio razlučno pravo nad određenom nepokretnom imovinom stečajnog dužnika i uz prijavu je dostavio rješenje o izvršenju ili rješenje o promjeni predmeta i sredstva izvršenja iz kojeg je vidljivo da je isto dozvoljeno na nepokretnoj imovini izvršenika, da je pred republičkim organom uprave izvršena zabilježba rješenja o izvršenju, te nije bilo nikakvih drugih radnji u izvršnom postupku. Da li se može smatrati da navedeni povjerilac spada u kategoriju razlučnih povjerilaca ili se radi o povjeriocu opšteg isplatnog reda?

Odgovor:

Odredba člana 72. ZIP glasi:

(1) Čim donese rješenje o izvršenju, sud će po službenoj dužnosti odrediti da se u zemljišnoj knjizi upiše zabilježba izvršenja.

(2) Tom zabilježbom tražilac izvršenja stiče pravo da svoje potraživanje namiri iz nepokretnosti (pravo na namirenje) a lica koje nakon upisane zabilježbe izvršenja stekne određena prava nad

tom nepokretnošću dužno je trpjeti preventivno ostvarenje prava na namirenje tražioca izvršenja stečenog tom zabilježbom.

(3) Promjena vlasnika nepokretnosti tokom izvršnog postupka ne sprečava da se taj postupak nastavi protiv novog vlasnika kao izvršenika do visine vrijednosti nepokretnosti. Sve radnje preduzete prije toga ostaju na snazi i novi vlasnik ne može u postupku preduzimati one radnje koje ne bi mogao preduzeti prijašnji vlasnik da do promjene svojine nije došlo.

(4) U slučaju predviđenim stavom 4. člana 113. ovog zakona, sud će po zahtjevu i na trošak tražioca izvršenja, objaviti rješenje o izvršenju u službenom glasilu Republike Srpske i najmanje dva dnevna lista koja se distribuiraju na teritoriji Republike Srpske.

(5) U slučaju objave rješenja o izvršenju u skladu sa stavom 4. ovog člana, zabilježba izvršenja, po njenom upisu u zemljišne knjige, ima dejstvo od momenta kada je rješenje o izvršenju prvi put objavljeno u novinama.

Odredbom člana 74. stav 1. ZIP propisano je da u postupku izvršenja na nepokretnosti namiruju se i založni povjerioci koji nisu predložili izvršenje, u skladu sa pravilima koja određuju red prvenstva u namirenju njihovih potraživanja.

Prema odredbi člana 92. ZS povjerioci koji imaju različno pravo na nekom predmetnu stečajne mase ovlašćeni su na odvojeno namirenje iz predmeta razlučnog prava za glavno potraživanje kamate i troškove (stav 1.); različni povjerioci su hipotekarni povjerioci, povjerioci koji su zakonom, pljenidbom, sporazumom pred sudom ili pravnim poslom stekli neko založno pravo; povjeriocima kojima je stečajni dužnik radi obezbjeđenja prenio neko pravo i povjerioci kojima pripada pravo zadržavanja.

Dakle različni povjerioci su povjerioci koji imaju pravo odvojenog namirenja iz određene stvari ili drugih sredstava založnog dužnika.

Razlučna prava mogu biti založno pravo, pravo namirenja i pravo retencije.

Titular razlučnog prava je uvijek povjerilac stečajnog dužnika, koji ima novčano potraživanje. On ima neko stvarno pravno ovlašćenje i ima obligacioni zahtjev za predaju stvari.

Da bi različni povjerioci mogli da se namire kao stečajni povjerioci, potrebno je da im je dužnik i lično odgovoran.

Pojam i vrsta založnog prava određeno je i u članu 139. Zakona o stvarnim pravima, kao i oblici osnivanja založnog prava.

Mišljenja smo da stečajni povjerilac koji je pokrenuo izvršni postupak i u čiju korist je upisana zabilježba izvršenja spada u kategoriju razlučnih povjerilaca.

28. Pitanje: Taksa na prijavu potraživanja u stečajnom postupku (član 95. ZS) - OPS PD

Stečajni povjerilac je u prijavi potraživanja označio da se ista odnosi na taksu uplaćenu na prijavu potraživanja, da li se može smatrati da navedeno potraživanje spada u kategoriju nižeg isplatnog reda?

Odgovor:

Član 88. Zakona o stečaju glasi:

„(1) U rangu poslije ostalih potraživanja stečajnih povjerilaca, namiruju se sljedećim redoslijedom, a pri istom rangu srazmjerno prema odnosu njihovih iznosa: 1) kamate koje teku od otvaranja stečajnog postupka na potraživanja stečajnih povjerilaca, 2) troškovi koji su pojedinim stečajnim povjeriocima nastali njihovim učešćem u postupku, 3) novčane kazne, globe, prekršajne kazne i novčane prinude, kao i posljedice nekog krivičnog djela ili prekršaja koje obavezuju na novčana plaćanja, 4) potraživanja koja se odnose na neku besplatnu činidbu stečajnog dužnika, 5) potraživanja koja se odnose na povrat zajma kojim se nadoknadio kapital nekog člana društva, odnosno na povrat zajama koji je dalo treće lice, a za koje je član društva dao obezbjeđenje ili potraživanja koja su s tim izjednačena, u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva. 6) potraživanja po osnovu zajmova kao i drugih pravnih radnji koje u ekonomskom pogledu odgovaraju odobravanju zajmova, u dijelu kojem ti zajmovi nisu obezbijeđeni, a koji su stečajnom dužniku odobreni od povezanih lica stečajnog dužnika iz člana 141. ovog zakona, osim lica koja se u okviru svoje redovne djelatnosti bave davanjem kredita i zajmova.

(2) Potraživanja za koja je između povjerioca i stečajnog dužnika ugovoren niži rang u stečajnom postupku namiruju se u slučaju sumnje nakon potraživanja navedenih u stavu 1. ovog člana.

(3) Kamate na potraživanja nižerangiranih stečajnih povjerilaca i troškovi nastali povjeriocima zbog učešća u postupku imaju isti rang kao potraživanja tih povjerilaca.“

Prema odredbi člana 169. tačka 8. ZS potraživanje nižerangiranih povjerilaca prijavljuju se samo ukoliko stečajni sudija posebno pozove na prijavljivanje tih potraživanja.

Odredbom člana 95. ZS propisano je da u troškove stečajnog postupka spadaju između ostalog i sudski troškovi stečajnog postupka, te drugi troškovi za koje ovim ili drugim zakonom određeno da će se namirivati kao troškovi stečajnog postupka.

Stečajni povjerioci imaju pravo da prijave svoja potraživanja koja su dospjela prema stečajnom dužniku do dana otvaranja stečajnog postupka, jer stečajni povjerioci svoj potraživanja mogu da ostvare samo u stečajnom postupku.

Taksa koju plati stečajni povjerilac uz prijavu potraživanja, ne smatra se dospjelim potraživanjem na dan otvaranja postupka stečaja, već se smatra troškovima stečajnog postupka.

O troškovima stečajnog postupka odlučuje stečajni sud na osnovu postavljenog zahtjeva za naknadu troškova stečajnog postupka, u okviru stečajnog postupka.

Naknada troškova koji su nastali u postupku stečaja namiruju se u skladu sa odredbom članova 94. i 95. ZS i to iz stečajne mase, na način kako je to propisano navedenim zakonskim odredbama.